

GODSDIENSTIGE OPVOEDING IN HET GEDING. De grondslag en de knelpunten van diverse kanten belicht; door W. Ytsma en D. Brokerhof (red.). Kok, Kampen, 1984. 208 blz.

In hun 'Woord vooraf' constateren de samenstellers van deze bundel, Ytsma en Brokerhof - beiden stafleden van het Christelijk Pedagogisch Studiecentrum en betrokken bij het zg. 'Logoprojekt', dat het godsdienstpedagogisch wereldje in beweging is; auteurs - ook buitenlandse - bleken voor deze bundel, waarin zowel de meer fundamentele als de praktische kant van de godsdienstige opvoeding aan bod komen - gemakkelijk te vinden. Het doel van de bundel is: een beeld te geven van de huidige stand van zaken in de godsdienstige opvoeding.

Overeenkomstig de in het inleidend artikel geschetste vier probleemvelden, is het boek in vier delen opgezet. Deel 2, 3 en 4 hebben bovendien het karakter van 'woord en weerwoord': na iedere bijdrage volgt een kommentaar. Hierdoor wordt het diskussiekarakter van de bundel op aantrekkelijke wijze bevorderd; bovendien de onderwerpen van diverse zijden belicht.

In *deel 1* komen vier auteurs aan het woord, rond enkele fundamentele vragen van de godsdienstige opvoeding. Vragen die te maken hebben met de relatie tussen pedagogiek en theologie, met bijbelse normen in de christelijke opvoeding, met indoktrinatie en de kwestie of godsdienstige opvoeding eigenlijk wel mogelijk is. Dit deel laat uitersten in benadering zien, de noodzaak om als pedagogen en theologen een gezamenlijke verantwoordelijkheid op te pakken en een poging een christelijke godsdienstpedagogiek te formuleren.

Deel 2 gaat nader in op het zg. 'dialogokarakter' van het huidige godsdienstonderwijs. Het sekularisatieproces en de zich ontwikkelende multiraciale samenleving hebben uiteraard konsekwenties voor het godsdienstonderwijs. Met name het artikel van R. Wissink (en het kommentaar van L. Hoedemakers daarop) verdienen, zeker tegen de achtergrond van de discussie over de 'geestelijke stromingen', extra aandacht. Overigens is, binnen het kader van het zoeken naar 'dialogokatechese', het gehele hoofdstuk van belang.

Godsdienstdidactische vraagstukken vormen het piéce de resistance van *deel 3*: problemen die te maken hebben met de vraag naar de rol van degene die de didaktiek moet hanteren en naar de concrete hulpmiddelen die daarbij gebruikt worden. Naar het voorbeeld van de Zweedse middenschool gaat Selander in op de rol van de godsdienstleraar (kommentaar: Roest); Brockmann - gekommentarieerd door Van Beurden - geeft een schets van het gebruik van media of leermiddelen.

Deel 4 bestrijkt het onmetelijke probleemveld van gezin, school en kerk. Een interessant hoofdstuk, omdat deze drie terreinen in feite het gehele godsdienstpedagogisch gebeuren omvatten. Opvallend hierin is, dat met name de ouders een belangrijke rol spelen, en in feite in hoge mate bepalend zijn voor de vorm en de inhoud van de godsdienstige opvoeding. Aanbevelenswaardig zijn vooral de artikelen van Andree (kommentaar: vd. Ven) en van Schippers (kommentaar: Mulder).

'*Godsdienstige opvoeding in het geding*' schotelt de lezer in totaal 21 bijdragen voor die het godsdienstpedagogisch denken van dit moment goed in kaart brengen. De bundel mag daarom gezien worden als een belangrijke aanwinst voor de discussie rond de godsdienstige opvoeding.

Jan Simons